

Datum
2022-02-10

Diarienummer
KLN-2021/1371.109

Handläggare
Susanne Wallgren
Susanne.Wallgren@huddinge.se

Klimat- och stadsmiljönämnden

Samråd om reviderad översiktsplan för Huddinge kommun – svar på intern remiss

Förslag till beslut

Klimat- och stadsmiljönämnden antar förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat den 10 februari 2022, som sitt remissvar till kommunstyrelsen på förslag till reviderad översiktsplan för Huddinge kommun, *Vårt framtida Huddinge - Översiktsplan 2050*.

Sammanfattning

Klimat- och stadsmiljönämnden har av kommunstyrelsens förvaltning fått en remiss på förslag till reviderad översiktsplan för Huddinge kommun. Översiktsplanen omfattar hela kommunens yta och beskriver hur en långsiktigt hållbar utveckling ska uppnås. I översiktsplanen visas hur bebyggelse, naturområden och infrastruktur i hela Huddinge ska utvecklas eller bevaras.

Överlag upplever miljö- och bygglovsförvaltningen att översiktsplanen utgör en förbättring i förhållande till den nu gällande översiktsplanen. Flera delar i förslaget kan dock förtydligas ytterligare för att förebygga problematik och vissa delar är förvaltningen kritisk till. Förvaltningens stadsmiljöavdelning har inte getts möjlighet att delta med synpunkter i framtagande av grön- och blåstrukturplanen vilket medför att ett tillämpat driftperspektiv i stadsmiljö till stor del saknas. Några övergripande synpunkter i detta perspektiv framförs i tjänsteutlåtandet.

Det vore önskvärt med en analys av hur de framtida ekosystemtjänsterna ser ut och om dessa är tillräckliga för att kompensera för bortfallet av naturmark i avsnittet om områden i omvandling i grön- och blåstrukturplanen.

Förvaltningen anser att angivandet av bevarandeområden i översiktsplanens markanvändningskarta är, med utgångspunkt i de gröna och blå frågorna, en av de viktigaste strategiska frågorna i översiktsplanen och anser att begreppet bevarandeområde ska kvarstå på samma sätt som i kommunens nuvarande översiktsplan.

Förvaltningen vill understryka att ett naturreservat har ett strikt skydd med stöd av miljöbalken mot exploatering och att det är okonventionellt att i en översiktsplan peka ut delar av naturreservat som områden som ska utredas för exploatering.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Miljö- och bygglovsförvaltningen
141 85 Huddinge

Besök
Hälsövägen 7
Flemingsberg

Tfn vxl 08-535 300 00

mbf@huddinge.se
www.huddinge.se

Vidare skulle den i markanvändningskartan föreslagna cykelvägen i Flemingsbergsskogens naturreservat medföra mycket stor negativ påverkan på såväl naturvärden som friluftsliv och kulturmiljö och förvaltningen anser att den ska tas bort.

Det är positivt att två målområden kopplar till miljö och klimat men förvaltningen saknar tillvägagångssättet för att konkretisera målen om minskad klimatpåverkan. Vidare skulle förvaltningen önska skarpare text gällande klimatneutralitet eller fossilfrihet. I kapitlet om klimatpåverkan saknar förvaltningen text om klimatpåverkan av byggnation. Även målkonflikten mellan utsläppsmålen och bebyggelsemålen bör tas upp här.

I beskrivningen av transporter och utvecklingsområdena saknar förvaltningen ett visionärt tänk kring hur egen bil-normen kan utmanas för att minska bilresandet, till exempel genom ökade inslag av delningslösningar.

I avsnittet om förnyelsebar energiproduktion anser förvaltningen att det i översiktsplanen bör presenteras planer för att producera energi lokalt i Huddinge på ett mer ambitiöst sätt än vad som görs nu.

Beskrivning av ärendet

Klimat- och stadsmiljönämnden har av kommunstyrelsens förvaltning fått en remiss avseende samråd om reviderad översiktsplan för Huddinge kommun.

Med remissen bjuder Huddinge kommun in till samråd om kommunens reviderade översiktsplan med sikte på år 2050. Översiktsplanen omfattar hela kommunens yta och beskriver hur en långsiktigt hållbar utveckling ska uppnås. I översiktsplanen visas hur bebyggelse, naturområden och infrastruktur i hela Huddinge ska utvecklas eller bevaras. Förslaget har även varit föremål för en extern hållbarhetsbedömning, inklusive en strategisk miljöbedömning, som redovisas i en hållbarhetskonskvensbeskrivning.

Miljö- och bygglovsförvaltningen lämnar nedan synpunkter på främst översiktsplanen samt övergripande på grön- och blåstrukturplanen som utgör ett underlag till översiktsplanen.

Förvaltningens synpunkter

Markanvändning

Bevarandeområde eller benämningen pågående markanvändning är två helt olika begrepp. Begreppet pågående markanvändning används i normalfallet för icke exploaterad mark avseende antingen jord- eller skogsbruk. I förslag till översiktsplan anges markanvändningen ”Odlingslandskap” respektive ”Skogsområde”. Förvaltningen menar att ange ett område som pågående markanvändning inte är ett ställningstagande för bevarande av gröna kvaliteter (rörligt friluftsliv, rekreation, biologisk mångfald, tätortsnära natur etc.) utan endast ett stöd för de areella näringarna.

Att ange ett område som bevarandeområde anger en tydlig ambitionsnivå och som visar vad kommunen vill med de gröna kilarna, riksintresseområden för rörligt

friluftsliv och andra viktiga grönområden jämfört med att benämna grönområden enligt pågående markanvändning såsom skogsområde, tätortsnära naturområde, stadsdelspark eller odlingslandskap. Förvaltningen anser att benämningen bevarandeområde på ett tydligare sätt stödjer framtida strategiska beslut och tydligare kopplar till miljöbalkens hushållningsbestämmelser i främst 3 kap. 2 och 6 §§.

Förvaltningen menar vidare att det juridiskt sett har och kan få betydelse i skillnaden att i översiktsplanen ange ett område som bevarandeområde eller pågående markanvändning. Till exempel om det föreslås ingrepp som påverkar de gröna värdena. Med utpekande som bevarandeområde i översiktsplanen är det lättare att motivera åtgärder som mildrar ingrepp såsom gröna passager/ekodukter vid exempelvis vägprojektering eller i andra exploateringar som skulle innebära intrång i viktiga utpekade grönområden. Vid eventuella framtida reservatsärenden ger ett utpekande som bevarandeområde också ett viktigt stöd. Om det i översiktsplanen tydligt framgår att ett visst område ska bevaras finns det inget stöd för eventuella förväntade exploateringsvärden för området. Översiktsplanen är även vägledande vid eventuella överklaganden samt i handläggning av olika remisser. Begreppet pågående markanvändning är i detta sammanhang i stort sett helt verkningslöst.

Förvaltningen anser att angivandet av bevarandeområden i markanvändningskartan är, med utgångspunkt i de gröna och blå frågorna, en av de viktigaste strategiska frågorna i översiktsplanen och lika viktig som att ange var exploatering av bebyggelse och verksamhetsområden kan ske. Sammanfattningsvis anser förvaltningen att begreppet bevarandeområde ska kvarstå på samma sätt som i kommunens nuvarande översiktsplan.

Förvaltningen noterar att det i markanvändningskartan på sidan 14 pekas ut delar av naturreservat som utreds för exploatering. Förvaltningen vill understryka att ett naturreservat, med stöd av miljöbalken, har ett strikt skydd mot exploatering och att det är okonventionellt att i en översiktsplan peka ut delar av naturreservat som områden som ska utredas för exploatering. En exploatering kräver ett upphävande av Gömmarens naturreservat. För att kunna upphäva ett naturreservat helt eller delvis krävs enligt miljöbalken, synnerliga skäl. Lagstiftningen gällande upphävande av naturreservat är mycket restriktiv och det är också mycket ovanligt att ett naturreservat upphävs. Ett beslut om att upphäva ett naturreservat, eller delar av det, kan överklagas hos länsstyrelsen, och länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. Området är också en del av en regional grön kil.

Förvaltningen anser att dragningen av ”Utredningsstråk regionala cykelstråk” genom Flemingsbergsskogens naturreservat (markanvändningskartan s. 14) är mycket olämplig. Trafikverket har valt att lägga Tvärförbindelse Södertörn i tunnel på grund av att Flemingsbergsskogen är ett naturreservat, området är riksintresse för friluftsliv, naturvärdesinventeringen visar högsta naturvärde (klass 1) och högt naturvärde (klass 2). Enligt Huddinge kommuns Kulturmiljöprogram pekas Stensättra vidare ut som särskilt värdefull kulturmiljö. På grund av de höga natur- och friluftslivsvärdena som konstaterats i utredningen

om tvärförbindelsen är det mycket olyckligt att förlägga en modern cykelväg genom Flemingsbergsskogens naturreservat som då skulle fragmentera ett stort skogsområde, exploatera natur med högsta och näst högsta naturvärde samt påverka ett område utpekad som riksintresse för friluftslivet. Området är idag mycket väl tillgängligt med befintlig stig och grusväg. Förvaltningens bedömning är att en cykelväg genom Flemingsbergsskogen skulle medföra mycket stor negativ påverkan på såväl naturvärden som friluftsliv och kulturmiljö. Dragnings av cykelväg genom Flemingsbergsleden har utretts av Trafikverket och resulterat i att Trafikverket har förlagt gång- och cykelväg längs med Storängsleden. Förvaltningen anser att dragningen av föreslagna cykelvägen i Flemingsbergsskogens naturreservat ska tas bort från markanvändningskartan.

Förvaltningen anser att samtliga områden som i grön- och blåstrukturplanen efter ekosystemtjänstanalysen klassas som "Områden med högt värde för biologisk mångfald", också kallat "grönt kapital" på sidan 29 i översiktsplanen, bör pekas ut som områden "tätortsnära natur".

Verksamhetsområde under utredning

I markanvändningskartan, temakarta bebyggelse, (figur 13, s. 15.) redovisas ett "verksamhetsområde under utredning" längst i sydost vid kommungränsen mot Haninge kommun. Enligt den regionala utvecklingsplanen (RUFS 2050) ska ny bebyggelse samt nya anläggningar och verksamheter som kan försvaga funktionen i ett grönt, svagt samband undvikas. Detta verksamhetsområde under utredning ligger inom riksintresse för friluftsliv (FAB 08 Hanveden), enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Detta framgår även i beskrivningen samt under avsnittet om inriktningar för geografiska områden på sidan 100. Värden i riksintresseområden ska tillgodoses i den kommunala planeringen och ska skyddas mot sådana åtgärder som kan orsaka påtaglig skada. Förvaltningen anser att det är högst olämpligt att föreslagna verksamhetsområdet är beläget inom riksintresset.

Klimat och miljö

Kommunen har enligt remissversionen av förslaget till nytt miljöprogram som mål att vara klimatneutral 2040 - detta behöver tydliggöras i översiktsplanen. Som det är nu nämns bara Sveriges mål om klimatneutralitet till 2045 i dokumentet. Det är positivt att två målområden kopplar till miljö och klimat och att delmålen under delområde 2 och 4 är välformulerade. Förvaltningen saknar dock tillvägagångssättet för att konkretisera målen som rör minskad klimatpåverkan.

Översiktplanen kopplar inte bostadsbyggandet och markanvändning till ökade koldioxidutsläpp i sin helhet. Det är otydligt om utsläpp på grund av masshantering sker på grund av ökade transporter, eller om utsläpp som materialet orsakat är inräknat.

Gällande temat minskad klimatpåverkan av byggande och markanvändning skulle förvaltningen önska skarpare text gällande klimatneutralitet eller fossilfrihet. Vad gäller antal bostäder, befolkningstillväxt med mera skrivs siffror och mål ut. Förvaltningen hade önskat att även siffermål skulle användas gällande klimatpåverkan istället för att skriva att utsläppen ska "minska". Till exempel

kunde det beskrivas att kommunen vill halvera utsläppen till 2030 eller beskriva olika scenarier som med befolkningstillväxt med mera.

Under *Välmående grönområden* eller *Närhet till natur och parker* skulle det kunna läggas till något om att skapa ängsmarker istället för gräsmattor.

Beträffande formuleringen ”När naturreservatsgränsen i Kungens Kurva justeras behöver naturreservat utvidgas eller bildas på annan plats, exempelvis Flottsbro” s. 31 och 73, vill förvaltningen påpeka att Gömmarens naturreservat har ett strikt skydd mot exploatering enligt miljöbalken. Det är därför tveksamt om det är möjligt att justera en reservatsgräns. Vidare är det inte fråga om en justering av gränsen utan snarare ett upphävande. För att kunna upphäva ett naturreservat helt eller delvis krävs enligt miljöbalken, synnerliga skäl.

På sidan 40 anges att fem platser har identifierats som särskilt lämpliga som större entréer till naturen och att dessa platser är markerade som *större rekreationsanläggningar* på markanvändningskartan. Förvaltningen kan inte identifiera några *större rekreationsanläggningar* på markanvändningskartan och undrar om det är ”Entré större friluftsområde ÖP” som avses. Om så är fallet bör samma begrepp användas. Förvaltningen vill i detta sammanhang understryka att anläggningar och vägar generellt sett är förbjudna eller kräver tillstånd för att genomföras i naturreservat.

I texten om klimatanpassning på sidan 41, punkt 2 anges att planering av ny bebyggelse undviks i låglänta eller instängda områden som är känsliga för översvämning. Förvaltningen konstaterar att detta inte helt stämmer då flera av utbyggnadsområdena nämns som riskområden för översvämningar på sidan 43.

Under *Minskad klimatpåverkan från byggande och markanvändning* på sidan 55 anges att jordbruksmark tas i anspråk för att bygga Loviseberg. Förvaltningen undrar hur det ska kompenseras. På sidan 56 är det mycket fokus på transport, men det saknas text om klimatpåverkan av byggnation. Även målkonflikten mellan utsläppsmålen och bebyggelsemålen bör tas upp här. Förvaltningen saknar på sidan 56 även en beskrivning kring energiförsörjningen som del av plan för minskad klimatpåverkan vid byggande. Viss del av energibehovet ska här kunna tillgodoses genom energi producerad i eller i närheten av fastigheterna. Vidare saknas koppling till miljöprogrammet och Huddinges interna mål (s. 57).

Vid beskrivning av hur transporterna måste bli både fossilfria och mer energieffektiva (s. 59) ligger fokus uteslutande på kollektivtrafik och cykel. Det nämns även att det totala trafikarbetet bland annat behöver minska genom minskat bilanvändande. Förslagsvis kunde det här tilläggas något om hur egen bil-normen kan utmanas, till exempel genom ökade inslag av delningslösningar. Förvaltningen saknar ett visionärt tänk även i texten om resor på sidan 69 där planen utgår från dagens system med antingen egen bil, cykel eller kollektivtrafik. Mobilitetspooler borde vara aktuellt vid planering för en framtid där egen bil inte är normen. Planering av minskat bilanvändande bör även vara en del i områdesplanerna för Kungens kurva (s. 72), Skogås Trångsund (s.82) och stadsdelen Loviseberg (s.85). I Vårbys plan anges däremot att man strävar efter att bibehålla det låga bilanvändandet med till exempel Mobility management-

åtgärder. Detta hade kunnat eftersträvas i samtliga områden, fast kanske snarare med utgångspunkt att minska bilanvändandet eftersom det annars ger intryck av att kommunen accepterar att vissa områden får ha högt bilanvändande men inte andra.

Under *Hållbar teknisk infrastruktur* (s.62–63) beskrivs att det ska vara möjligt och enkelt för boende, besökare och verksamma att återvinna (s. 62). Gladö pekas som en ny plats för att möjliggöra en ny återvinningscentral (ÅVC). Gladö Kvarn kan inte anses ligga nära boende, besökare eller verksamma. För att komma dit krävs transport med bil, vilket riskerar att motverka kommunens mål både gällande utsläpp av växthusgaser via transporter dit, samt att färre har möjlighet att ta sig dit vilket kan påverka anfallsmålen negativt. I kapitlet saknas skrivningar om att samverka med aktörer (näringsliv och högre utbildning) för att testa nya innovativa tekniska lösningar som bidrar till att komma högre upp i avfallstrappan. Det finns tekniker idag som till exempel riktar sig till att materialåtervinna textilier i högre grad.

På sidan 69 beskrivs att det i Flemingsberg planeras för 37 000 nya arbetsplatser och 15 000 nya bostäder. För att uppnå målen finns förslag som kopplar till målområde 1, 2 och 3. Det nämns även förslag som kopplar till hållbara resor och minskade utsläpp från transporter, vilket är bra, men inget om hur målen som kopplar till att minska utsläppen från byggandet ska nås. Detta är genomgående för de flesta utvecklingsområden.

Förvaltningen saknar i översiktsplanen relevant information om när Spårväg syd och Tvärförbindelse Södertörn ska byggas, byggtid etcetera.

I avsnittet om Skogås och Trångsund på sidan 82 punkt 4 anges att kommunen utvecklar en levande strand- och vattenlinje med verksamheter. Förvaltningen undrar hur detta förhåller sig till strandskyddet.

Gällande avsnittet om förnyelsebar energiproduktion (s. 64) anser förvaltningen att det i en översiktsplan kan presenteras planer för att producera energi lokalt i Huddinge på ett mer ambitiöst sätt än att verka för mer solceller på fler tak. Vidare kunde det pekas ut områden för solcellsparker, mindre vindkraftsanläggningar etcetera.

Förvaltningen saknar en skrivning om miljö och klimat i kapitlet *Mellankommunala intressen* (s.103-106). Klimat är en regional fråga.

Grön- och blåstrukturplanen

Förvaltningen anser att grön- och blåstrukturplanen är ett ambitiöst och värdefullt underlag i den fysiska planeringen. Dock har miljö- och bygglovsförvaltningens stadsmiljöavdelning inte getts möjlighet att delta med synpunkter i framtagande av grön och blåstrukturplanen, vilket gör att ett tillämpat driftperspektiv i stadsmiljö till stor del saknas.

I underlaget saknas fortfarande betydande delar av Huddinge kommuns gröna miljöer utifrån att ingen hänsyn tas till privatägd mark. Detta innebär att delar av kommunens gröna struktur saknas i kartläggningen. Detta gäller även viktiga

delar som gatuträd, träd i stadsmiljö och parker. Detta är särskilt viktigt utifrån att kommunen ska kompensera för nedtagna träd och återplantera trädbestånd. Trädbeståndet inom stadsmiljöområdet är också viktigt i ett kulturmiljösammanhang. Om dessa delar av kommunens gröna struktur inte ryms inom grön- och blåstrukturplanen så behövs ett kompletterande dokument för detta.

I översiktsplanen nämns kortfattat att drift av grönområden och parker bidrar till en ökad biologisk mångfald och ekosystemtjänster som utgår ifrån kommunens grön- och blåstrukturplan. Dock saknas det i planen tillämpbara formuleringar om driftaspekter som rör annat än naturreservat eller större skogsområden. Förvaltningen hade till exempel gärna sett resonemang med avvägningar kring dels biologiska värden, dels sociala värden när det gäller drift av gräsytor mot bakgrund av att kommunen har gjort en inventering och analys av samtliga gräsytor inom kommunen 2020, ”Ångar i staden”. Den formulering som nu finns om att kommunen ska låta bli att klippa gräsmattor för att gynna den biologiska mångfalden är mycket förenklad och missledande.

Förvaltningen saknar i grön- och blåstrukturplanen den genomförda inventeringen av de vanligaste invasiva arterna inom såväl kommunens naturreservat som stadsmiljö. Förvaltningen ser positivt på att det i samrådsunderlaget till översiktsplan beskrivs att stadsodling bidrar med grönska och mötesplatser och att odling bidrar till ökad biologisk mångfald och förutsättningar för pollinering samtidigt som det kan vara en betydelsefull social och rekreativ mötesplats i stadsrummet. En beskrivning hur kommunen ska arbeta med stadsodling kunde med fördel ha ingått i grön- och blåstrukturplanen.

Under avsnittet ”Grönt i framtiden- ekosystemtjänster i områden i omvandling” på sidan 22 har konceptuella bilder från utvecklingsplanerna för Flemingsberg, Huddinge centrum, Kungens kurva, Vårby och Östra Huddinge lyfts in. Förvaltningen är mycket kritisk till begreppen Flemingsbergs gröna stjärna, Huddinges gröna gradienter, Kungens kurvas gröna blixtlås, Vårbys gröna kam samt Östra Huddinges gröna kopplingar och har i remissvar på utvecklingsplanerna framfört synpunkter på den missvisande bilden av begreppen. Anledningen är att de på ett felaktigt och missvisande sätt framhåller att områden som kommer att genomgå omfattande exploatering av naturmark ser ut att få positiv effekt på ekosystemtjänster och grönstruktur.

I grön- och blåstrukturplanen anges att områden där naturmark exploateras (utvecklingsplanerna) är ”framtida reservoar av ekosystemtjänster” (s. 22), vilket är en tveksam formulering som inte överensstämmer med innebörden. Förvaltningen anser att avsnittet ”Grönt i framtiden” behöver skrivas om och inte utgå från tidigare utvecklingsplaners missvisande bilder. Istället behövs en analys och redovisning av hur ekosystemtjänsterna påverkas kvantitativt och kvalitativt vid exploatering av utvecklingsplanerna samt förslag på kompensationsåtgärder. Förvaltningen anser att i och med den heltäckande ekosystemtjänstkartläggningen i arbetet med grön- och blåstrukturplanen bör det analyseras hur ekosystemtjänster i framtiden faktiskt kommer att se ut och om de

Datum
2022-02-10

Diarienummer
KLN-2021/1371.109

ekosystemtjänster som återskapas är tillräckliga för att kompensera för bortfallet. Kvantitet av ekosystemtjänster som försvinner och tillkommer inom respektive utvecklingsplan kunde lämpligen redovisas i avsnittet ”Områden i utveckling, gröna investeringsbehov och grönt kapital” på sidan 51.

Hållbarhet och barnkonventionen

När det gäller hållbarhet har en kontinuerlig hållbarhetsbedömning utifrån Agenda 2030 och nationella miljökvalitetsmål gjorts parallellt med arbetet att ta fram översiktsplanen. Förvaltningen kompletterar detta genom att utifrån nämndens ansvarsområde ovan lämna synpunkter på några hållbarhetsaspekter.

I förslaget beskrivs att barnperspektivet tas hänsyn till vid framtagande av planer, till exempel vid planering av grönområden och parker.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut innebär inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser för nämnden.

Toralf Nilsson
Teknisk direktör

Tove Bodin
Avdelningschef

Bilagor

- Bilaga 1. [Vårt framtida Huddinge - Översiktsplan 2050 - samrådsversion](#) (länk till PDF)
- Bilaga 2. Huddinge grön- och blåstrukturplan 2021
- Bilaga 3. Remissmissiv
- Bilaga 4. Remisslista

Förslaget är helt digitalt och finns i sin helhet tillgängligt på: huddinge.se/op2050.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen